

SCÉNÁŘ K AUDIOREPORTÁŽI

Vypracovali: ZŠ a MŠ Byšice, okres Mělník

Adéla Boháčová, Kristýna Komeščíková, Tereza Vlčková, Kristýna Vyhlasová,
Lukáš Nezbeda, 8. ročník
pedagogické vedení: Mgr. Renata Špačková

Pamětník: Jiří Štěpánovský, *28. 3. 1961

Záznam pořízen 28. dubna 2016

Úvodní melodie: Zelení hájové, Když jsem já ty koně pásal, Teče voda, teče, Ach synku, synku – část
01 CD 1 You showed me the way... - Českomoravská svita, **0:00 – 0:25**
(Jan Hrubý: Společné světy, Praha, Galén 2013)

Adéla Boháčová – vstup 1

Venkov byl vždy založen na soukromém vlastnictví, vztahu k půdě, na tradicích a silném vztahu k víře. Tak tomu bývalo i v Byšicích. Nebo je? Podívejme se tam. Naším průvodcem bude pan Jiří Štěpánovský, člověk spojený s touto středočeskou vesnicí v okrese Mělník téměř po celý život.

Pamětník – vstup 1

0:26 – 1:12

Základní školu jsem absolvoval zde v Byšicích, celý dětství a mládí jsem prožil v Byšicích a na konci ZDŠ jsem byl osloven pracovníky zdejšího zemědělského družstva, jestli bych pro ně nešel studovat učební obor s maturitou, který se týkal mechanizace ve stájích, automatických dojíren, prostě v té době moderní technologie pro chov skotu.

Pamětník – vstup 2

1:27 – 1:46

Věděli, že pocházím ze zemědělské rodiny a že mám zájem o zemědělství. Chtěl jsem se původně hlásit na střední ZTŠ, klasickou zemědělskou, ale nebylo mi to doporučeno, zřejmě asi taky tehdy v té době z kádrových důvodů.

Kristýna Vyhlasová – vstup 2

Z kádrových důvodů?

Lukáš Nezbeda – vstup 3

Ocitli jsme se v 70. letech 20. století. Pokud jsi měla špatný kádrový profil, který jsi ani sama nemohla ovlivnit, v rodině se objevil někdo, kdo se dostal do sporu, konfliktu s tehdejšími režimem, bylo rozhodnuto o tvé budoucnosti.

Tereza Vlčková – vstup 4

Pan Štěpanovský na zakázku místního družstva absolvoval čtyřletý učební obor s maturitou operátor zemědělské techniky v Blatné a po jeho ukončení do družstva v Byšicích skutečně nastoupil. Propracoval se až na místo hlavního zootechnika. Stejnou profesi vykonával později i v družstvu v Mečeříži.

Pamětník – vstup 3

6:44 – 7:14

Pak přišel rok 1989 a takový dilema a rozhodování, co dál. Moji předkové, respektive můj děda na mě převedl polovinu statku, z kterého pocházím, druhou polovinu vlastnil můj otec, o kterou si již zažádal v roce 1989 v restituci. Začal na ní s mým bratrem hospodařit a pak se rozhodovalo, co bude dál.

Kristýna Komeščíková – vstup 5

Počkejme ještě chvíli s tím, co bylo dál. Abychom pochopili osudy rodiny Štěpanovských na počátku 90. let 20. století, musíme se vrátit zpět proti proudu času.

Pamětník – vstup 4

15:08 – 16:04

Rod Štěpanovských. Tahle větev, ze který pocházím já, pochází z Bechlína na Mělnicku. Děda měl čtyři bratry, takže bylo pět synů, a dvě holky, sedm dětí bylo v rodině. V roce 1922 se sem přišel do rodiny Poštolkových, která zde hospodařila. Babička, resp. moje prababička, babičky maminka, zde hospodařila jako vdova několik let, než se sem přišel. Měli okolo 20 ha, když se sem přišel, část majetku odkoupil.

Pamětník – vstup 5

16:53 – 16:58

Děda měl takovej docela velice pěkněj vztah ke svý tchýni.

Pamětník – vstup 6

17:05 – 17:12

Děda si dokázal vážit toho, že ona to hospodářství jako vdova bez muže, bez chlapa v rodině dokázala udržet.

Tereza Vlčková – vstup 6

Dědeček Jiřího Štěpanovského, Antonín, neprožil lehký život. První světová válka, během níž se záměrně zranil, aby se dostal z fronty. Druhá světová válka, kdy již jako hospodář odváděl dávky. Musel ubytovávat nejprve německé vojáky, potom sovětské. Lépe nebylo ani po únoru 1948, ba naopak. Nechme ale do děje vstoupit i Antonína Štěpanovského mladšího, narozeného v roce 1930.

Pamětník – vstup 7

10:32 – 11:49

Otec se narodil jako nejmladší ze čtyřčlenný rodiny. Měl tři sestry, a jak to bylo plánovaný, měl převzít statek. Ale v roce 1951 nastoupil na vojnu k technickým praporům jako syn kulaka, zemědělece. Tehdy zemědělec, kterej vlastnil víc jak 10 hektarů, a v tu dobu, v 52. roce, začínali zakládat zemědělská družstva a nevstoupili do nich, tak na ně bylo pohlíženo komunistickým režimem jako na protistátní živly a tak s nimi bylo zacházeno. Otec byl místo 24 měsíců na vojně 30 měsíců a většinou dělal práce u pětépáků.

Adéla Boháčová – vstup 7

V té době měly za sebou Byšice neúspěšný pokus o založení jednotného zemědělského družstva. Neudrželo se. Toníkovi byla na vojně učiněna nabídka, že bude moci jít domů, když v Byšicích založí družstvo. Nepřijal. Hospodaření Štěpanovských v té době nebylo jednoduché. Na statku pracovali pouze tři – Antonín starší, jeho manželka a dcera. Nikoho nesměli zaměstnávat.

Pamětník – vstup 8

11:22 – 13:10

Otec pak po vojně - ještě čtyři roky hospodařili za docela těžkých podmínek, protože museli odevzdávat dávky, měli prostě povinné odvody, povinný plnění dodávek ze statku pro stát a to bylo takový dost krutý, že kolikrát neměli ani čím nakrmit vlastní dobytek, a tahle situace platila až do roku 1957, kdy došlo ke kolektivizaci a museli vstoupit do družstva.

Pamětník – vstup 9

31:15 – 31:42

Vím z vyprávění mého dědy: „Přijel jsem z pole, stáli tam dva tři pánové v pláštích a že to tady zabírají.“ Děda říkal: „Já jsem takhle vytáh na šajtroku bič a že jim zahrozím. On šáhnul do kapsy, vytáhl pistoli a nezbylo mi nic jiného než se podvolit.“ Zabrali dobytek, koně, stroje, nezbylo tam nic.

Pamětník – vstup 10

32:47 - 33:33

To nebylo nic jednoduchého. Navíc pak to jít krmit, starat se o to dál, o ty pozemky scelený, protože nezbylo jim nic jiného, neměli jinou práci, dostali se do situace, že neměli své hospodářství, neměli svá pole, neměli svůj dobytek, i když ten dobytek zůstal fyzicky v tom chlívě, ale už nebyl jejich, už za něj nemohli kupovat, prodávat, hospodařit, takže paradoxně dělali na svém na cizím.

Budovatelská píseň: **Budujeme (píseň č. 19), 0:00 – 0:15**

CD Soudruzi, to není fakt, to se opravdu stalo! Rudi baviči 1948 - 1989 (Supraphon, Český rozhlas 2004)

Pamětník – vstup 11

13:16 – 14:05

Otec tam začal ty první roky a po několika neshodách s vedením byl i vězněn, podvkrát. Když to bylo po druhý, to už jsem já s bratrem byl naživu, to už bylo v roce 61 a 62, to bylo na několik tejdů. Děda taky byl pro neplnění povinnosti dodávek souzen a odsouzen, ale naštěstí dostal podmínku, buďto podmínku nebo tam byla nějaká amnestie, ale nenastoupil k výkonu trestu. Ale otec dvakrát byl ve výkonu trestu.

Tereza Vlčková – vstup 8

Nelehké životní osudy pomáhala všem členům rodiny nést víra, kterou si Štěpánovští udrželi po všechny generace dodnes. V rodině nikdy nezaznělo ten a ten za to může. Nezapomněli, ale odpustili.

Adéla Boháčová – vstup 9

Pan Jiří Štěpánovský se nakonec rozhodl stejně jako jeho otec Antonín vrátit se k vlastní půdě. Od roku 1992 opět hospodaří s rodinou na svém. Budou pokračovat v rodinné tradici i jeho děti?

Pamětník – vstup 12

1:15:00 – 1:15:12

Rád bych. A taky to nebudou mít jednoduchý, nikdo neví, jaká přijde doba. Já když jsem byl v jejich letech, taky jsem si nemyslel, že vůbec budu takovýho něco dělat.

Pamětník – vstup 13

1:15:29 – 1:15:55

Nějaký ty předpoklady u nich jsou, ale otázka je, co přinese další doba, to nikdo neví. Rád bych asi, aby v tom někdo pokračoval, ale jako... Uvidíme.

Závěrečná melodie: Ach synku, synku – část 01 CD 1 You showed me the way... - Českomoravská svita, **05:36 – 6:13**

(Jan Hrubý: Společné světy, Praha, Galén 2013)

Podbarví Pamětník – vstup 12 a 13???

Z naší návštěvy v Českém rozhlase 17. 5. 2016

S redaktorem Daliborem Zítou

Adéla

Kristýna K.

Kristýna V.

Lukáš a Tereza